

Головна » Бізнес » Фінанси

ІПН у чеках "Укрпошти": юрист розповів, хто і як має виправити плутанину з правилами

14.05.07.08.2025 Пт

🗨 5 хв

Що заявляли "Укрпошта" та НБУ і чому роз'яснення не можуть встановлювати нові вимоги до бізнесу

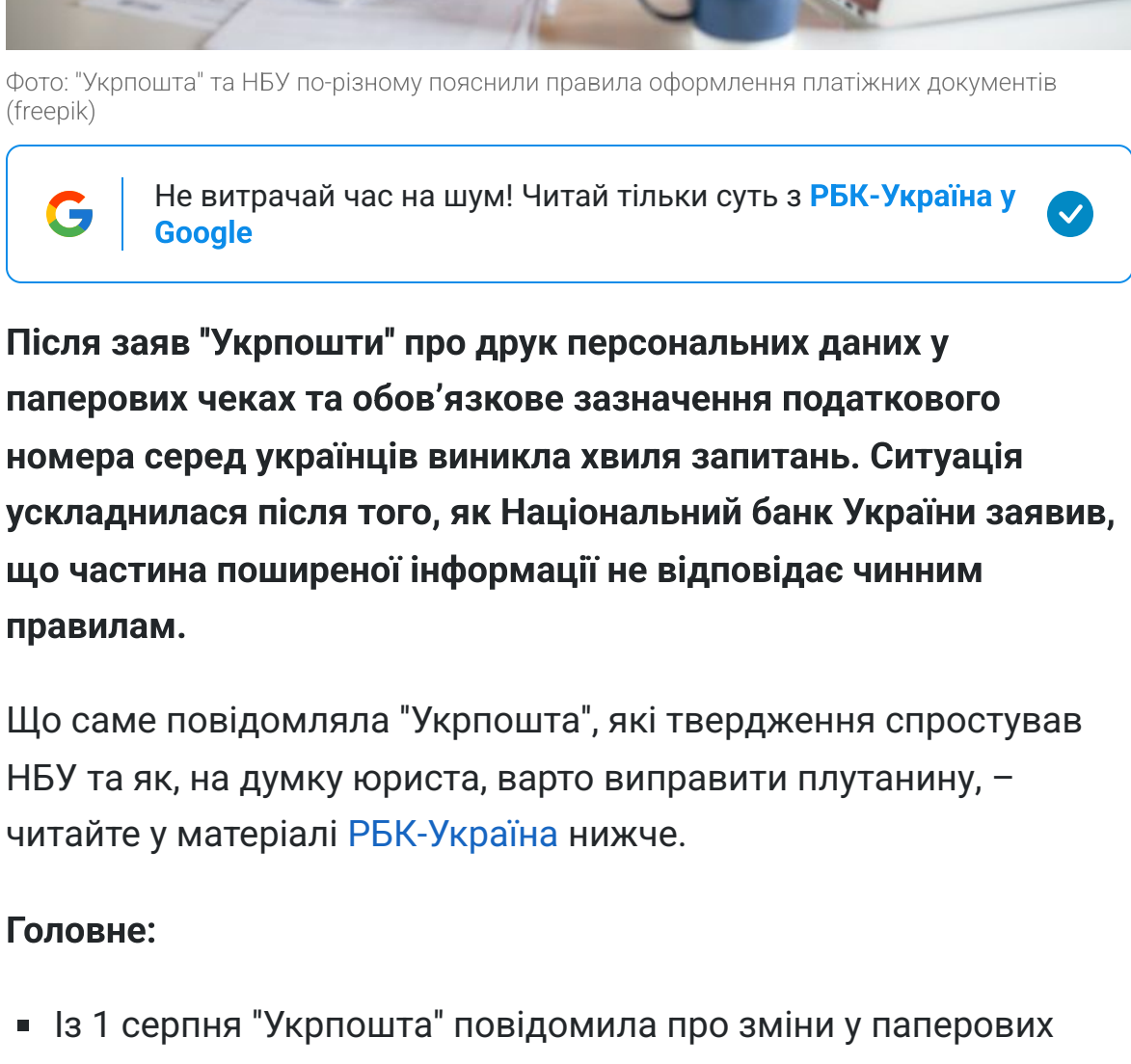

Фото: "Укрпошта" та НБУ по різному пояснили правила оформлення платіжних документів (ітерн)

Не витрачай час на шум! Читай тільки суть з РБК-Україна у Google

Після заяв "Укрпошти" про друк персональних даних у паперових чеках та обов'язкове зазначення податкового номера серед українців виникла хвиля запитань. Ситуація ускладнилася після того, як Національний банк України заявив, що частина поширеної інформації не відповідає чинним правилам.

Що саме повідомляла "Укрпошта", які твердження спростував НБУ та як, на думку юриста, варто виправити плутанину, – читайте у матеріалі РБК-Україна нижче.

Головне:

- Із 1 серпня "Укрпошта" повідомила про зміни у паперових чеках за платежі.

- Компанія заявила, що на чеках друкуватимуть ПІБ, РНОКПП та повний номер картки.

- НБУ спростував інформацію про нібито нові вимоги щодо обов'язкового друку таких даних.

- Регулятор наголосив, що під час безготівкової оплати ІПН та повний номер картки не є обов'язковими реквізитами.

- Водночас "Укрпошта" уточнила нові правила щодо післяплати за посилки: податковий номер потрібно буде повідомляти незалежно від суми операції.

- Юрист пояснив, що Нацбанк має змінити, аби уникнути спірних ситуацій.

Із чого все почалося

В понеділок, 3 серпня, "Укрпошта" повідомила, що з 1 серпня починає друкувати на паперових чеках за комунальні та інші платежі персональні дані платників.

У компанії заявили, що відповідно до вимог НБУ на чеках повинні зазначатися:

повне ім'я платника; реєстраційний номер облікової картки платника податків (РНОКПП); повний номер банківської картки під час оплати картою.

Водночас "Укрпошта" заявила, що не підтримує такі вимоги, вважає їх такими, що суперечать міжнародним стандартам захисту персональних даних, та звернулася до НБУ, уряду, Верховної Ради й омбудсмена із пропозицією переглянути відповідні правила.

Також компанія пояснила, що клієнтам, які вже раніше повідомляли свій податковий номер під час отримання інших послуг, повторно робити цього не потрібно.

Що відповів Нацбанк

Наступного дня після заяви "Укрпошти" Національний банк України виступив із офіційним роз'ясненням.

Регулятор заявив, що не встановлював нових вимог щодо обов'язкового друку індивідуального податкового номеру (ІПН) чи повного номера банківської картки у квитанціях, а інформація, поширена компанією, не відповідає чинному законодавству.

У НБУ наголосили, що:

- під час безготівкової оплати ПІБ та РНОКПП взагалі не є обов'язковими реквізитами;

- номер банківської картки може зазначатися лише у замаскованому вигляді;

- окремих вимог саме для "Укрпошти" нормативні документи не містять.

Регулятор також повідомив, що перевірить практику оформлення платіжних документів "Укрпоштою" після її публічних заяв.

У Нацбанку наголосили, що дискусія щодо регулювання має ґрунтуватися на точному змісті нормативних документів.

Керівник практики супроводу бізнесу в Juscutum **Артем Нарошенко** вважає, що проблема полягає не стільки у самому нормативному регулюванні, скільки у співвідношенні окремих його положень та практики їх застосування.

"Якщо регулятор вважає, що певний реквізит є обов'язковим для всіх без винятку випадків, така вимога має бути прямо й однозначно закріплена в нормативно-правовому акті. У разі, коли текст допускає декілька варіантів тлумачення або не містить прямої вказівки на універсальний обов'язок, виникає ризик різного розуміння вимог учасниками ринку", – пояснив він у коментарі РБК-Україна.

За словами юриста, будь-які сумніви щодо змісту обов'язків учасників платіжного ринку бажано усувати саме на рівні нормативного акта, а не шляхом окремих роз'яснень.

Післяплата за посилки: що змінилося тепер

В четвер, 6 серпня, генеральний директор "Укрпошти" Ігор Смілянський **пояснив ще одну зміну**, яка стосується вже не комунальних платежів, а післяплати за поштові відправлення.

За його словами, тепер під час оформлення післяплати податковий номер потрібно буде повідомляти незалежно від суми операції.

При цьому правила відрізняються залежно від розміру платежу:

- якщо сума не перевищує 5 тисяч гривень, оператор записує РНОКПП зі слів клієнта без підтверджувальних документів;

- якщо сума більша за 5 тисяч гривень, потрібно буде пред'явити документ, який підтверджує податковий номер.

Смілянський наголосив, що ці вимоги стосуються не лише "Укрпошти", а всіх операторів, які надають відповідні фінансові послуги.

Водночас він припустив, що під час перевірок Національний банк може вимагати від операторів додатково перевіряти правильність податкового номера, якщо його повідомляють лише усно.

Нарошенко зазначає, що саме різниця між текстом нормативних актів, офіційними роз'ясненнями та практикою перевірок може створювати проблеми для бізнесу.

"Одним із базових принципів верховенства права є принцип правової визначеності. Якщо нормативний акт, офіційні роз'яснення та контрольна практика фактично формують різні стандарти поведінки, це створить істотні ризики для бізнесу. Учасники ринку можуть діяти добросовісно, орієнтуючись на офіційні публічні позиції регулятора, однак під час перевірки зіткнутися з іншим підходом", – зазначив він.

За словами юриста, така ситуація збільшує комплаєнс-витрати бізнесу та ускладнює виконання регуляторних вимог.

Чому виникла плутанина і як її вирішити

Фактично в інформаційному просторі одночасно обговорювалися дві різні ситуації.

Перша стосувалася оформлення паперових квитанцій за платежі, щодо яких НБУ заявив, що нових вимог не запроваджував.

Друга – ідентифікації клієнтів під час фінансових операцій, зокрема оформлення післяплати за посилки. Саме щодо таких операцій "Укрпошта" уточнила порядок зазначення податкового номера.

На думку Артема Нароценка, якщо Нацбанк справді має на меті встановити універсальний обов'язок зазначати РНОКПП у відповідних випадках, це варто прямо закріпити у самій постанові №103. За словами Смілянського, саме цей документ можна інтерпретувати двоїсто.

"Роз'яснення можуть допомогти сформувати єдину практику застосування, однак вони не можуть змінювати зміст нормативних вимог або встановлювати нові обов'язки, яких прямо не передбачає сама постанова. Саме внесення змін до постанови є найбільш ефективним способом забезпечення правової визначеності", – наголосив юрист.

Він також не виключає, що за наявності неоднозначного трактування норм між бізнесом і регулятором можуть виникнути судові спори.

"У разі застосування заходів впливу суб'єкт ринку має право оскаржити відповідне рішення, зокрема посилаючись на неоднозначність нормативного регулювання, принцип правової визначеності та неможливість передбачити саме той спосіб виконання вимоги, який згодом був покладений в основу рішення регулятора", – зазначив Нарошенко.

Водночас він зауважив, що перспективи таких спорів залежатимуть від конкретних обставин справи, змісту нормативних положень, офіційних роз'яснень НБУ та практики їх застосування.

Читайте також:

Увага: Цей матеріал підготовлено виключно з ознайомною метою і не є фінансовою або інвестиційною порадою. Інвестиції пов'язані з ризиком, включно з можливістю повної втрати капіталу. РБК-Україна не несе відповідальності за фінансові рішення, прийняті на основі цього матеріалу. Перед ухваленням будь-яких інвестиційних рішень рекомендуємо звернутися до ліцензованого фінансового консультанта.

Не пропустіть головне! Підпишіться на наші оновлення в Google!

Або читайте нас там, де вам зручно!

Більше по темі:

Національний банк України

Фінанси

Укрпошта

Реклама

Ad

Навроцький зробив заяву про допомогу Україні і згадав "бандерівські прапори"

АНАЛІТИКА

Юлія Ашимова керівниця рубрики Надзвичайні події
За рік ніхто з бізнесу не жалівся на тиск офіційно: інтерв'ю з заступником Генпрокурора Кримом

Ad